

(osobní osvobození na základě vysvědčení chudoby). Až do té doby pokládati je sluší za spisy, kde se se zapravením poplatku sečkává, jsou to tedy spisy, jež o sobě poplatku podléhají, a na něž tudíž lze bezzávadně užiti pol. s. 21 lit. f). Po zmíněné době jsou to spisy, z nichž poplatek byl do datečně zapraven aneb zapravení poplatku bylo z osobních ohledů prominuto. Je-li zde první z těchto eventualit platí rovněž pol. s. 21 lit. f), nastane-li druhá eventualita, nemůže ani ten, pro něhož byl poplatek zaznamenán, ani jeho odpůrce užiti spisů co příloh bez kolku; prve dotčený proto ne, poněvadž záznam poplatků a konečné jeho pomnutí vztahovati se může jen na určitý spor, odpůrce pak jeho ne vzhledem k § 13 zákona samého (výn. min. fin. z 17. listopadu 1854 č. 50.499). I nálezy, ze kterých byl poplatek zapraven přilepením kolků na seznam spisů, jsou, užije-li se jich co příloh, od kolku osvobozeny (výn. min. fin. ze dne 9. června 1864 č. 19.913).

Příprava a pokus činu trestného.

A. Příprava činu trestného (jednání přípravná.).

Jednání přípravná (přípravky) jsou jednání taková, jimiž prostředky a cesty se připravují, by čin trestný mohl býti spáchán. Pachatel připravuje si tedy prostředky, najmě nástroje k spáchání činu trestného potřebné, on se tedy chystá ku provedení činu. Jednání přípravná nejsou zpravidla ještě pokusem (viz dole), neboť nejsou v objektivné a přímé souvislosti s deliktem, jenž spáchán býti má.

Hranice mezi pokusem a pouhým jednáním přípravným nezáleží v menším nebo větším přiblížení se k trestnému cíli; není rozhodno, obsahuje-li jednání více nebo méně podmínek k dosažení účelu potřebných; rozhodným jest jediné, zda bylo lze úmysl směřující k účelu zamýšlenému avšak nedosaženému, z vnějšího postupu zřejmě seznati (roz. ze dne 26. srpna 1887 č. 6375, č. sb. 1104). Pokud úmysl takový v činu nějakém výrazu nedošel, nelze o trestném pokusu mluvit (§ 11 tr. z.). Jakmile však úmysl pachatelův, směřující k účelu zákonu trestnímu se přičinivšímu (byť i účelu toho dosaženo nebylo), v činu pachatelově zřejmého došel výrazu, tedy dolus v činu pachatelově se zjevil, jest podmínkám § 8 tr. z. vyhověno (roz. ze dne 26. srpna 1887 č. 6375, č. sb. 1104 ze dne 28. dubna 1888 č. 2289, č. sb. 1151).

B. Pokus.

I. Pojem.

O pokusu lze vůbec tehda mluvit, když činnost trestná nepokročila ještě tak daleko, jak toho je třeba k úplnému vyčerpání skutkové podstaty onoho deliktu, jež pachatel zamýšlel. § 8 tr. z. shrnuje znaky pokusu ve dvojím směru, a sice jednak musí pachatel předsevzít činnost, směřující ke skutečnému provedení činu trestného v úmyslu dotyčné zlo způsobiti, jednak je třeba, aby úmysl svůj uskutečniti nemohl, nechat nemožnost tato zakládá se v nemohoucnosti pachatelově, cizí překážce v to přišlé, nebo konečně v náhodě. Skutková podstata pokusu sestává ze dvou momentů: momentu vůle a momentu skutkového. Podstata pokusu spočívá tudíž v tom, že to, co pachatel zamýšlel, se neuskutečnilo a sice následkem okolnosti na vůli pachatelově nezávislé (rozh. ze dne 7. listopadu 1885 č. 11.060 sb. č. 838). Trestnoť pokusu opírá se o to, že pachatel úmysl svůj, delikt spáchat, projevuje způsobem pořádek právní ohrožujícím. O ohrožování nelze však mluvit, bylo-li užito prostředků k dosažení za-

mýšleného účelu úplně a naprosto (in abstracto) nezpůsobilých. Je-li však příčinou nezdaru způsob, jakým skutek byl proveden, neb konkrétní povaha neb činnost předmětu, jest pokus trestným (roz. ze dne 19. prosince 1885 č. 11.986, č. sb. 86.).

Z pojmu pokusu v § 8 vytčeného podává se celá řada otázek:

1. Otázku, je-li tu trestného pokusu, když předmět zločinu sice vůbec existuje, ale nenalézá se náhodou v době spáchání na předpokládaném místě, lze asi sotva rozhodovati pravidlem všeobecným, nýbrž jen vzhledem ku zvláštním okolnostem toho kterého konkrétního případu.

2. Otázku ohledně prostředků k provedení zvolených dlužno beze vší pochybnosti rozhodnouti v ten smysl, že nemůže tu býti řeči o trestném pokusu, když prostředek, jenž byl zvolen, neb jehož bylo užito, z jakéhokoliv důvodu (neznalosti, záměny) naprosto byl nezpůsobilým, poněvadž prostředek nepotřebný k cíli vésti nemůže, tedy ke skutečnému provedení činu trestného se nehodí. Ale jest tu zajisté pokus, když bylo užito prostředku o sobě sice způsobilého, ale bylo ho užito pro nastalou překážku v množství příliš nepatrném, aneb bylo-li užito prostředku, který, měl-li by vésti k výsledku, musil by býti a dle záměru pachatelova a též měl býti užíván po delší dobu, již z předu ani určití nelze, neb konečně bylo-li užito prostředku, jehož pravidelné působení v konkrétním případě nahodilou překážkou bylo zmařeno.

3. Konečně se naskytá otázka, lze-li si pokus mysleti při všech činech trestných. Otázku tuto dlužno zodpověděti dle těchto základních zásad:

a) pokus trestný nemá vůbec tam místa, kde jednání neobsahuje všech náležitostí, jež k podstatě dotyčného činu trestného se vyžadují.

b) Jelikož k pokusu bezvýjimečně zlý úmysl se vyhledává, není možný při deliktech kulposních, přečinech a přestupcích, jakož i při oněch zločinech, při nichž právě úmysl k přivodění protizákonného výsledku směřující jest vyloučen.

c) Konečně vyloučen jest pokus při deliktech omissivních, neboť při těchto počíná se trestnost teprve tím, když něco, co zákonem jest předepsáno bylo opomenuto.

II. Ustoupení od pokusu.

V 2. větě § 8 tr. z. vyslovena jest myšlenka, že dobrovolné ustoupení činí pachatele beztrestným (roz. ze dne 26. září 1874 č. 8162 č. sb. 26). To platí však jen ohledně pokusu, nikoliv též ohledně deliktů dokonaných. Kde je zákonodárce vyjimečně též při deliktech dokonaných chtěl uznati (jako v případě §§ 62 a 168 tr. z.), jest to v zákoně výslovně stanoveno (roz. ze dne 9. května 1879 č. 627 č., sb. 201). O dobrovolném ustoupení od pokusu nelze však mluvíti již proto, že překážku, která byla příčinou, že pachatel ustoupil, mohl tento překonati (roz. ze dne 26. srpna 1887 č. 6375, č. sb. 1104). Není tu dobrovolného ustoupení, když pachatel čin nedokoná, poněvadž (třeba mylně) se domnívá, že jeho fysická povaha, síly tělesné neb obratnost k odstranění překážky v to příště nestačí (roz. ze dne 19. prosince 1885 č. 21.996, č. 865). Když nedokonání závisí na vůli pachatelově, když tedy on od dokonání dobrovolně ustoupí, jest skutek beztrestným. Má-li však dobrovolné ustoupení od pokusu míti úplnou beztrestnost v zápětí, jest třeba, aby v době ustoupení netoliko onen zločin ve smyslu zákona nebyl ještě dokonán, nýbrž také,

aby ještě žádný výsledek nebyl způsoben, který by snad tvořil skutkovou podstatu některého jiného činu trestného, neboť pak by přičítání a trestání aspoň ohledně tohoto posledního jednání místo mělo.

III. Pokus v trestním právu důchodkovém:

Pokus důchodkového přestupku záleží v jednání neb opomenutí, které se jako počátek spáchání přestupku důchodkového neb jako ony přípravy jeví, jichž jest třeba, aby přestupek důchodkový, nenastoupí-li vnější překážka, byl dokonán, které však pro nastoupení vnější překážky, pro náhodu neb nemohoucnost pachatelovu k dokonání přestupku nevedly. Pokus však jest jen při těch přestupcích trestným, při kterých to zákon výslovně nařídil, a jen potud, pokud nedokonání přestupku nezávisí na vůli pachatelově neb náhodě, nýbrž na ostražitosti orgánů důchodkových neb působení osob třetích k zamezení přestupku směřujícím (§ 18 trest. z. důch.). Z ustanovení § 18 podávají se tedy tyto odchýlky od pojmových ustanovení o pokusu v zákoně trestním obsažených:

1. Pojem pokusu ve smyslu tr. zák. důchodkového rozšířen jest na celou řadu dalších jednání, obzvláště na jednání přípravná, jest tedy obsáhlejší, než v zákoně trestním, neboť trestní zákon důchodkový prohlašuje za pokus nejen počátek provádění přestupku důchodkového, jak toho žádá obecná doktrína práva trestního a též § 8 tr. z., nýbrž i připravování se ku provedení přestupku.

2. S druhé strany jest dle rak. z. tr. pokus i tehda trestným, zakládá-li se nedokonání v náhodě, kdežto dle zák. trestního důchodkového nikoliv. Rozumí se ovšem samo sebou, že pokus jest možný jen při důchodkových přestupcích dolosných (sr. Blonski »Strafges. über Gef.-Übertret.« Manzovo vyd. 1893 str. 11. a 12.).

Trestnost pokusu jest tím menší, čím vzdálenější jest od dokonání, neb čím méně nebezpečným, méně způsobilým neb méně účinným je jednání neb užitý prostředek vůbec neb za zvláštních okolností, za kterých přestupek spáchán býti měl (§ 93).

Přípřežnictví.

I. Pojem.

V určitých případech nastává občanům zákonná povinnost poskytnouti přípřež, t. j. dodati potahy a povozy, kterých potřebují orgánové státní k jistým účelům. Podstatná ustanovení, dle nichž byly dříve záležitosti přípřeží ve veškerých korunních zemích uspořádány a částečně i podnes v platnosti jsou, obsahuje normále o přípřežích ze dne 13. července 1748. Obsáhlejší jest normále o vojenských přípřežích schválené nejvyšším rozh. ze dne 9. července 1782. Povinnost dodávati přípřeže spočívá na té zásadě, že všichni občané státní mají míti ve veřejných břemenech stejný podíl (min. výn. ze dne 15. ledna 1849 č. 88 ř. z.). Proto postihuje každého občana státního, držícího tažná zvířata nebo soumary, závazek propůjčiti za přiměřenou náhradu zvířata tato, potřebna-li jsou ke službě státní, po případě i povozy. Břímě přípřeže neposuzuje se ostatně jenom jako povinnost, nýbrž i jako právo, a proto nemá býti odňato příslušníku státnímu, dojde-li na něho a on trvá na naturálním plnění (dek. dv. kanc. ze dne 30. října 1807 a ze dne 15. dubna 1808 pro Horní Rakousy, Štýrsko, Korutany a Krajinu). Kdo povinen jest dodati přípřež, může kdykoli povinou přípřež poskytnouti i osobami jinými (dv. dek. ze dne 12. srpna 1823).